



Polmans hoop

Daar stond hij dan, met z'n goede gedrag. Zijn producten maakten mensen gezonder, schoner en mooier. Hij had ervoor gezorgd dat deze spullen betaalbaar bleven en verkocht werden over de hele wereld. Geen krant werd gedrukt zonder een advertentie voor minstens één van zijn merken. Hij was de kapitalist die het goed voorhad met aandeelhouders én werknemers.

Nu stonden de kranten echter vol kritiek. Hij had buiten de stem van het volk gerekend.

Zo'n 25 jaar ervoor had William Lever een zeeprevolutie ont- ketend. De Sunlight Soap die hij

In spotprenten werd hij neergezet als vadsige kapitalistische graaier die het volk uitbuitte

in 1884 op de markt had gebracht was constant van kwaliteit, individueel verpakt en was een sterk merk. Dankzij massaproductie had hij persoonlijke hygiëne betaalbaar gemaakt voor arbeiders in de smerige Engelse industriesteden. Levers geoliede marketingmachine zorgde ervoor dat de zeep rond de eeuwwisseling niet meer weg te denken was uit huishoudens van Liverpool tot Kaapstad.

Het was de opkomst van margarine, dat andere product voor de werkende klasse, dat de groei deed stagneren. Omdat voor de productie van beide producten vet nodig was, stegen de grondstofprijzen rap. Om zijn winst veilig te stellen en aandeelhouders tevreden te houden, verkocht Lever kleinere blokken Sunlight

voor dezelfde prijs. Hij maakte prijsafspraken met concurrenten en was zelfs in gesprek om een kartel te vormen: The Soap Trust. Lever kon zo fors besparen op advertentiekosten en de winstmarge op peil houden.

Dat was de kranten een doorn in het oog; de Daily Mail, toen al de zelfbenoemde moraalridder onder de Britse media, voorop. Wasvrouwen die gedupeerd waren door de kleine blokjes zeep mochten in de krant hun beklag doen. In spotprenten werd Lever neergezet als de vadsige kapitalistische graaier die het magere, arme volk uitbuitte.

Lever klaagde de Daily Mail aan voor laster, met succes: hij ontving een schadevergoeding van 50.000 pond. Ondanks deze tegemoetkoming leed Lever grote verliezen, want The Soap Trust kwam nooit van de grond. Lever schatte in dat het debacle hem een half miljoen pond had gekost.

In de afgelopen weken figurerde William Lever weer in de Daily Mail. Ditmaal echter niet als graaier, maar als grondlegger en icoon van Unilever. In een campagne om de verhuizing van Unilever naar Rotterdam tegen te houden, werd zijn nalatenschap als 'compassionate capitalist' geroemd en als voorbeeld gesteld voor het Britse bedrijfsleven.

Paul Polman, die nu in de Daily Mail als de sul wordt weggezet omdat zijn verhuizing niet doorgaat, mag hopen dat de geschiedenis ook voor hem zo mild is.



Hilde Sennema is freelance schrijver en bedrijfshistoricus, verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Reageer via columnist@fd.nl